

SİLVİKÜLTÜREL PLANLAMA AMAÇLARI VE ANA İLKELERİ

Prof. Dr. İBRAHİM TURNA

**Orman Mühendisliği Bölümü
Silvikültür ABD, TRABZON**

MEŞCERE KURULUŞ
AMACI

BAKIM
AMACI

GENÇLEŞTİRME
AMACI

SİLVİKÜLTÜREL AMAÇLAR VEYA İŞLETME TEKNİĞİ AMAÇLARI

DÖNÜŞTÜRME
AMACI

AĞAÇLANDIRMA
AMACI

DOĞA KORUMA
AMACI

Silvikültür Planı Çeşitleri, Planlama Olanakları ve Düzenleme Esasları

Kapsadıkları Sürelere Göre Planların Çok Genel Sınıflandırılması

- ✓ **Kısa Vadeli Planlar:** Bu planlar hemen hemen yıllık planlarla aynı anlamlıdır (1 yıl ancak 5 yıla kadar olabilir). Kısa vadeli planlar; işlerin tek tek zamansal düzenlenmesini, kısa vadeli amaçların çözümlerini düzenler.
- ✓ **Orta Vadeli Planlar (5-20 yıl):** Süreklilik prensibine göre üretim miktarlarının belirlenmesini, işletmenin organizasyonunu veya uzun vadeli planlamanın tek tek parçalarının gerçekleşmesini sağlar.
- ✓ **Uzun Vadeli Planlar (20 yılın üzeri):** Uzun vadeli amaçları (gelirler, işletme amaçları, yol ağının oluşturulması, dönüştürmeler ve organizasyon değişimleri gibi) gerçekleştirmek için hazırlanır. Genellikle orta ve kısa vadeli planların içeriği ve amaçları yalnızca uzun vadeli amaçların gerçekleştirmenin yollarının kısmi parçaları kısmen de etaplarıdır. Planlama süresi ne kadar kısa olursa amaçlara ulaşmadaki yollar daha belirgin belirlenebilir. Tersine uzun vadeli planlar içinde geçerlidir. Bu nedenle uzun vadeli planlarda yalnızca ana kararlar belirlenmelidir. Başka bir deyişle uzun vadeli planlar olarak yalnızca önemli kararları ve ana hatları içermelidir.

Silvikültür Plan Çeşitleri

- ❖ **Bölgesel Silvikültür Planları**
(Genel Silvikültür Planları)
- ❖ **Seri Silvikültür Planları**
- ❖ **Meşcere Silvikültür Planları**
(Detay Planları, Münferit Planlar)

Bölgesel Silvikültür Planları (Genel Silvikültür Planları)

Bir çok ormanı içine alan, yani büyük orman alanları için düzenlenen geniş kapsamlı, silvikültürel çalışmaları yönlendirici genel nitelikte planlardır. Bölgeye ait silvikültürel amaç ve çalışma ilkelerini vermek için her şeyden önce **bölge içerisindeki farklı yetiştirme ortamı yöreleri ile yöresel vejetasyon birimleri veya fitoklimatik alanlar, potansiyel orman toplumları var olan orman işletme türleri, işletme şekilleri, biyotoplar, yükselti basamakları ve orman formlarının ana (asil) ve yardımcı (tali) ağaç türleriyle belirlenmesi gerekir.** Bu konularda oluşturulan haritalar, amaçların ve amaca götürülecek silvikültürel kararların alınmasında yararlanılacak temel unsurlardandır.

Bölgesel planların düzenlenmesinde, kalkınma planların da ormancılığa ilişkin ekonomik hedef ve amaçlarla bunlara götürülecek bölgesel yönetim amaçlarının bilinmesi de zorunludur.

Bu temel veri ve amaçların ışığında bölgesel çalışma olanakları da göz önünde bulundurularak uzun ve kısa süreli silvikültürel çalışma düzeni ile ormanda hammadde üretimine esas olan temel yararlanma biçimleri belirlenir.

Seri Silvikültür Planları

Seri veya işletme sınıfı içerisinde aynı veya benzer özellikler gösteren meşcereleri sınıflandırarak farklı silvikültürel işlem birimleri ve objelerini belirler.

Seri silvikültür planlarında bakımın planlanmasında özellikle aşağıdaki konuların dikkate alınması önemlidir:

- ☐ Farklı gelişme çağlarındaki meşcerelerin dökümü .
- ☐ Bakım blokları düzenine ait bilgiler
- ☐ Yol durumu ve koruma sorunları

Meşcere Silvikültür Planları

(Detay Planları, Münferit Planlar)

Seri veya ormanda bulunan farklı meşcere veya bölmelerin özelliklerine göre işletme amacına ulaştıracak silvikültürel amaçlar ve bu amaçların gerçekleşmesi için uygulanacak silvikültürel işlemler ile uygulama tekniği ortaya konur.

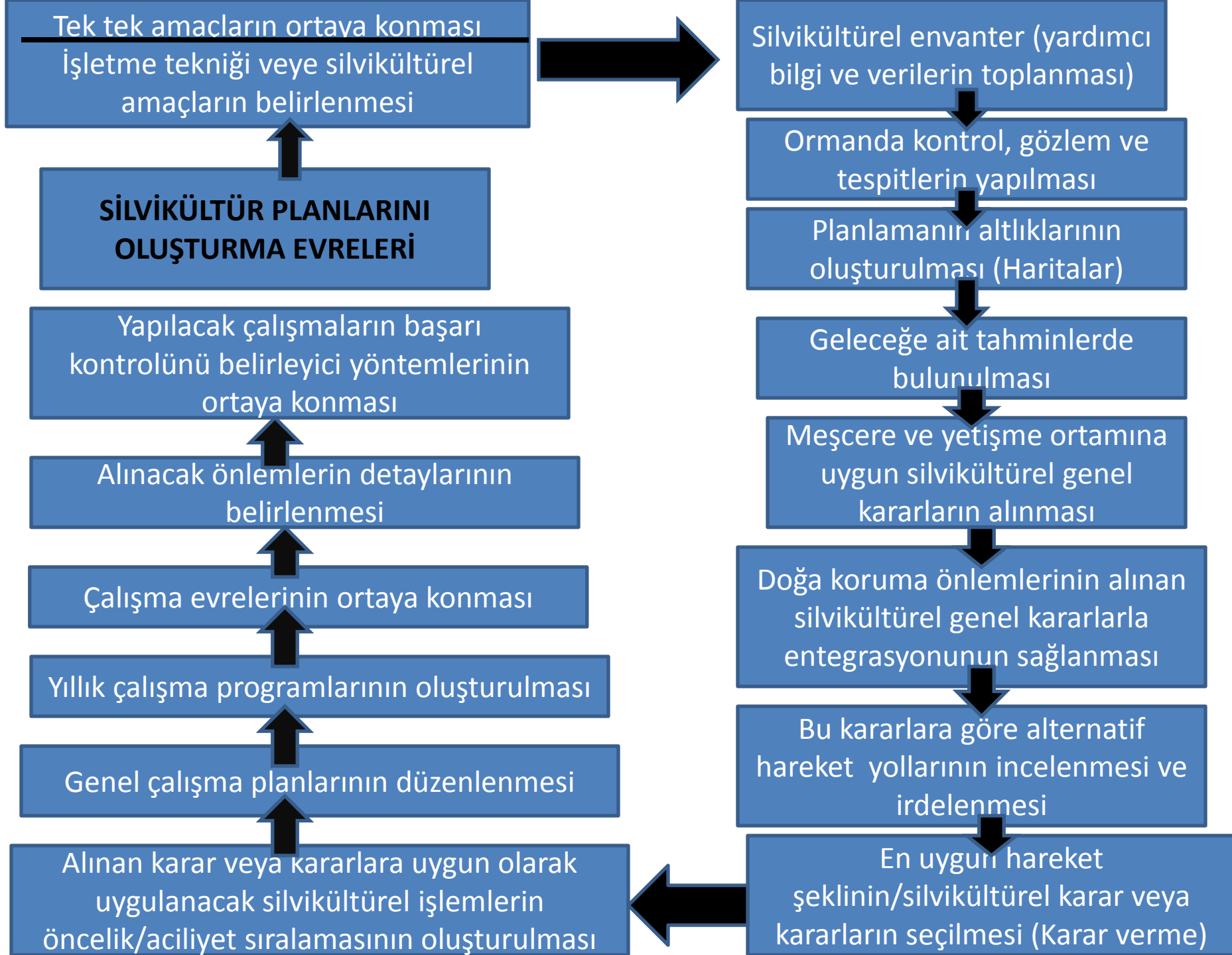
Planda önerilen silvikültürel bütün çalışmalarda doğanın korunması ve süreklilik konusundaki önlemler açık olarak belirtilmelidir

(Örneğin; özel nitelikli biyotopların, ölü örtünün korunması gibi). Nitekim silvikültür tekniğinin meşcere ile ilgili önlemleri en geniş biçimde meşcere silvikültür planında yer alır.

Meşcere silvikültür planları çok çeşitli silvikültürel sorunları inceleyen saf silvikültürel ve akademik bir çalışmadır.

Meşcere ile yetiştirme ortamı ilişkileri,
meşcerenin amaç kuruluşuna götürülmesi,
meşcere bakımına ait çeşitli önlemler,
ağaç türü seçimi,
gençleştirme ve dönüştürme işlemleri ile tekniği,
biyolojik çeşitliliği korunması
gibi konular meşcere silvikültür planlarında gerekçeleriyle birlikte ele alınarak kararlar verilir ve uygulama düzeni yapılır.

Bir meşcere silvikültür planında genel olarak, ön çalışmalara dayanarak meşcerenin genel tanıtımı yapılır. Varsa, özel önlemler almayı gerektiren ekstrem durumlar ile önemli biyotik ve abiyotik etmenler belirtilir. Meşcerenin özelliğine ve işletme amacına bağlı olarak yakın silvikültürel amaç (bakım, gençleştirme, dönüştürme ve doğa koruma amacı) belirlenir.

Alınacak Silvikültürel Kararlarda ve Yapılacak Silvikültür Planlarında Aşağıdaki Özellikler Göz önünde Tutulmalıdır:

- Uzun üretim süresini kapsarlar (Bu nedenle bütün kararlar birçok kişi tarafından verilir.)
- Farklı kararlaştırma düzeylerine sahiptirler (Başlangıçta bütün detaylar belirlenmez, aksine yalnızca çerçeve koşullarıyla ortaya konur ve konu gerçekleşikçe detaylandırılır.)
- Planın gerçekleşmesi, plana uygun bir gerçekleştirme düzeninin (çalışma sisteminin) kurulmasıyla olanaklıdır.
- Risk etmenlerinden dolayı yüksek bir esnek yapıya sahip olmalıdırlar.

SİLVİKÜLTÜR DAİRESİ BAŞKANLIĞI

SİLVİKÜLTÜR PLANLARININ DÜZENLENMESİ VE İZLENMESİ ESASLARI

**ANKARA
2011**

**Planlama en geniş tanımı ile ”Bir gayeyi gerçekleştirmek için,
en iyi hareket tarzını seçme ve geliştirme çalışmasıdır”
diyebiliriz**

Orman amenajman planlarının gençleştirmeye ayırdığı alanlarda, gençleştirme çalışmaları detay silvikültür planlarına göre yürütülmektedir

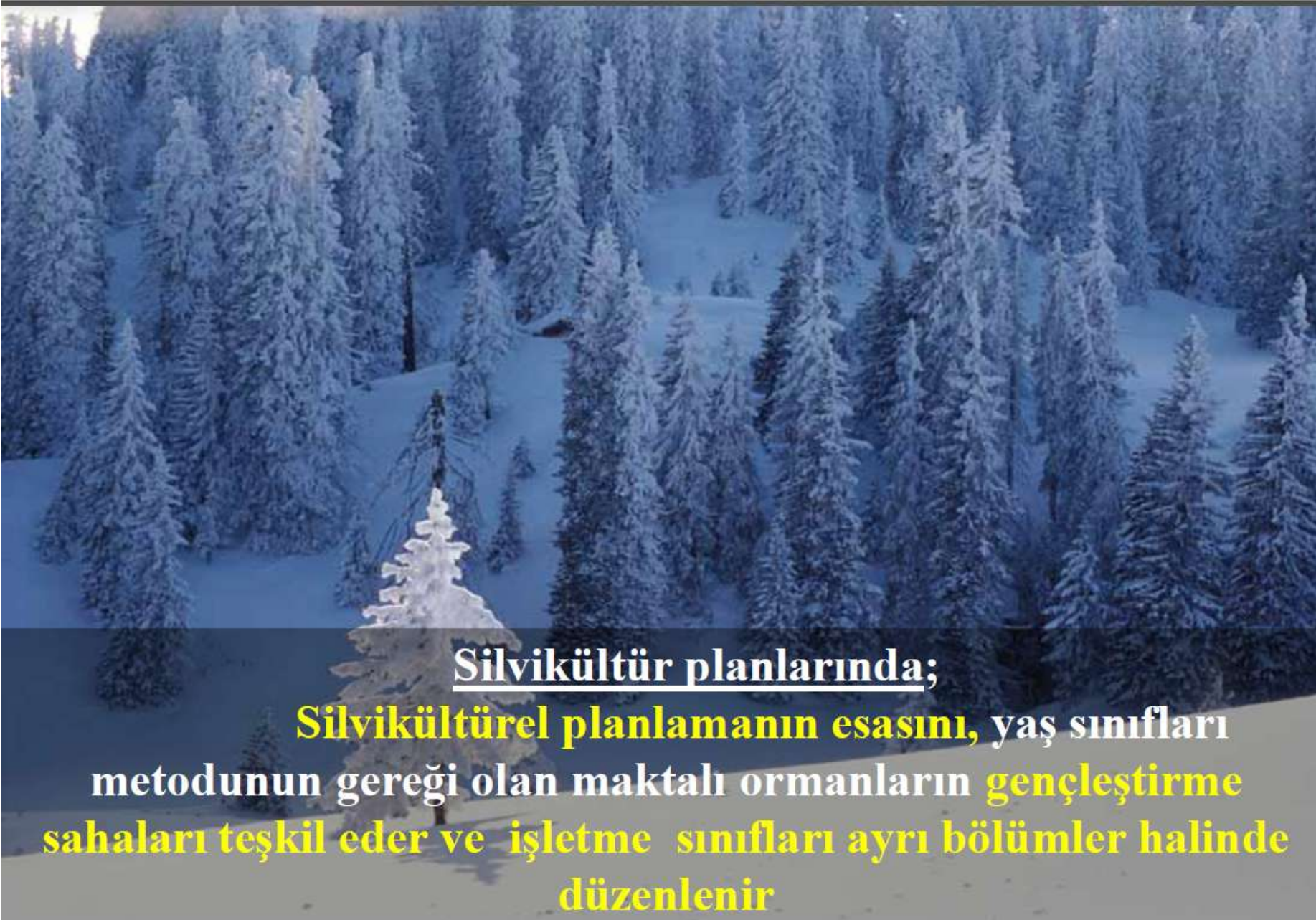
Silvikültür planları; gençleştirmenin doğal yoldan yapılmasının öngörülmesi halinde , genel gençleştirme süresi esas alınarak düzenlenir. Bu durumda ışık ve boşaltma kesimleri amenajman planı süresini aşabilir,

**Devamlı orman anlayışına göre düzenlenmiş planlarda,
silvikültürel planlama çalışması yapılmayacaktır**

Amenajman planlarında bakım ile seçme etaları yer ve zaman belirtilmek suretiyle verildiğinden ayrıca bir zaman planlaması gerektirmez

Silvikültür planlarında;

Silvikültürel planlamanın esasını, yaş sınıfları metodunun gereği olan maktalı ormanların gençleştirme sahaları teşkil eder ve işletme sınıfları ayrı bölümler halinde düzenlenir

Özel ormanlara ait Amenajman planı ile belirlenmiş
gençleştirme alanları için de Silvikültür Planları
düzenlenecektir.

Gençleştirme çalışmalarının yapay yolla öngörülmesi halinde,
amenajman planı süresi içerisinde **gerçekleşecek şekilde**
düzenlenmelidir

Silvikültür planlarının düzenlenmesi, silvikültür tekniği, ağağ türleri ve yetişme koşulları, yöresel şartları iyi bilmeyi ve çok yönlü düşünmeyi gerektiren bir konudur

Silvikültür planları,orman içi çalışmalara müdahelenin şiddetini, şeklini, yer ve zamanını düzenleyen planlardır

Silvikültür planları, amenajman planlarıyla eş zamanlı olarak düzenlenecek ve amenajman planı içerisinde yer alması sağlanacaktır
Düzenlenen silvikültür planlarının bir takımı,bölge müdürünün onayından sonra Merkez'e gönderilecektir

**Amenajman planı yenileme çalışmalarından önce,
silvikültür planlarına konu olacak gençleştirme alanları;**

Silvikültür Őube Müdürü, İşletme Müdürü veya Yardımcısı ve ilgili İşletme Őefi tarafından arazide yapılacak incelemeler sonuncunda, sağlıklı olarak tespit edilecek ve **amenajman planı yapımcısıyla mutabakat sağlanacaktır.**

*Doğal gençleştirme için toprak hazırlama ve işlemenin zamanı, şekli ve niteliği,

*Işık kesimlerinin aralıkları ve yılları,

*Boşaltma kesiminin hangi yıllarda yapılacağı,

*Yapay yolla gençleştirilmesine karar verilen alanların yerleri ve genişlikleri,

*Ölü ve diri örtü temizliği, toprak işlemenin zamanı, şekli ve miktarı ile, dikim veya ekim zamanı, bu amaçla uygun orijinli tohum ve fidan temininin nasıl yapılacağı belirtilir.

10/01/2008 04:49:10